

OPGAVER TIL LÆSERAKETTENS HISTORIER

INDSKOLING

VERDENSMÅL
for bæredygtig udvikling

OXFAM
Danmark

Indhold

Introduktion	2
Resumeer af LæseRakettens historier til indskolingen.....	2
Digital opgavebog i Book Creator og Bookiie	2
Opgaver til historien om Juan Carlos: Mit folk og minen	3
Leg med Juan Carlos og vennerne.....	3
Juan Carlos i den varme stol	4
Lav mad fra Guatemala	4
Xinka-folket - hvorfor er det vigtigt at kende sine rødder?	4
Minen og xinka-folkets fremtid - Juan Carlos kommer i radioen	5
I skole med Juan Carlos	5
Spil dyrelotteri på xinka	6
Skriv et postkort til Juan Carlos	6
Digitale opgaver til Juan Carlos i Book Creator eller Bookiie.....	7
Escape-room med Juan Carlos	8
Tegneserier i Pixton på Skoletube	8
Opgaver til ”Ixchel og Livets Træ”	9
Læs eller lyt og genfortæl historien.....	9
Ned i teksten.....	9
Historiens billeder	9
Historiens slutning	10
Lav dukketeater	10
Hvis I vil vide mere	10
Juan Carlos og historien om Ixchel og Livets Træ.....	11
Digitale opgaver til ”Ixchel og Livets Træ”	11

Introduktion

Opgaverne i denne samling er tilpasset indskolingen og relaterer sig direkte til de to indskolingshistorier i "LæseRaketten i Guatemala" 2025. Du kan arbejde med de samlede opgaver eller udvælge netop dem, der passer til din klasse og den tid, I vil arbejde med teksterne og temaerne.

I lærervejledningen kan du læse, hvilke kompetencemål fra Fælles Mål der bliver understøttet af opgaverne til LæseRakettens historier på de forskellige trin.

Resuméer af LæseRakettens historier til indskolingen

Mit folk og minen: Juan Carlos er 8 år og går i 3. klasse. Han bor sammen med sin familie i det sydøstlige Guatemala og er en del af xinka-folket. Deres sprog blev næsten glemt under borgerkrigen, fordi de holdt op med at tale det for at undgå at blive dræbt. Der bliver gjort en særlig indsats i skolerne i dag for at lære børnene deres sprog og kultur. Tæt ved Juan Carlos' by ligger en stor sølvmine, som forurener både jorden og vandet i området. Mange bliver syge, høsten bliver dårligere, og folk kan ikke længere drikke vandet fra kilderne. Juan Carlos og hans familie er med til at gøre fredelig modstand mod det ulovlige arbejde i minen. Juan Carlos kan godt lide at holde mine-vagt med familien – og at lege med sin nabo og cykle på hans cykel.

Ixchel og Livets Træ er årets skønlitterære historie til indskolingen. Det er en fiktiv, mytisk fortælling, som foregår i regnskoven i Guatemala og har mange referencer til Guatemala. Pigen Ixchel og hendes ven Luz, en quetzal-fugl (Guatemalas nationalfugl), finder en såret jaguar-unge. De prøver at hjælpe den. Med hjælp fra Ixchels vise bedstemor, sin egen styrke og magi fra Livets Træ lykkes det for dem.

Digital opgavebog i Book Creator og Bookiie

Til Skoletubes værktøjer Book Creator og Bookiie er der udviklet digitale bogskabeloner. I bogskabelonerne kan eleverne arbejde kreativt og multimodalt med LæseRakettens portræthistorier og noveller.

- **Elevbogen** til indskolingen rummer opgaver til de to historier fra LæseRaketten. Skabelonen indeholder ligeledes LæseRakettens tekster, videoer og quizzes. Skabelonerne kan kopieres, redigeres og tilpasses, så mængden af opgaver passer til jeres ønsker og behov. Under hvert afsnit om digitale opgaver findes en kort beskrivelse af opgaverne i bogskabelonen om hver af LæseRakettens tekster.

Sådan gør du: Afhængig af om din skole bruger Book Creator eller Bookiie, åbner du det rette bibliotek. Følg vejledningen: <https://heleverdeniskole.dk/skoletube-2025/>

Opgaver til historien om Juan Carlos: Mit folk og minen

Lyt og tegn

Del papirer og tegneredskaber ud til eleverne. Læs teksten om Juan Carlos højt for klassen. Imens skal eleverne tegne et eller flere billeder fra historien om Juan Carlos. Efter højtlesning skal eleverne i par eller grupper fortælle hinanden om deres tegninger: hvad har de tegnet, og hvorfor har de valgt dette? Tegningerne kan I hænge op i klasselokalet.

Eller:

Læs historien og se film og billeder

Læs historien om Juan Carlos i LæseRaketten på s. 8. Eleverne kan læse historien selv eller med en makker, få den læst højt af læreren, eller de kan lytte til historien i online-versionen: <https://heleverdeniskole.dk/laeseraketten-i-guatemala-2025/>.

Se filmen og billedserien om Juan Carlos: <https://heleverdeniskole.dk/juan-carlos/>

På hjemmesiden kan eleverne også tage en quiz "test din viden om Juan Carlos": <https://heleverdeniskole.dk/test-din-viden-om-juan-carlos/>

Klassesnak – forstå teksten

Efter I har læst historien, kan I tale sammen i klassen om følgende spørgsmål:

- Hvor bor Juan Carlos? Hvem bor han sammen med?
- Hvor gammel er Juan Carlos?
- Ved I, hvad en mine er?
- Hvad fortæller Juan Carlos om minen?
- Hvad har I til fælles med Juan Carlos?
- Hvad er anderledes hos Juan Carlos?
- Hvorfor kan han ikke tale xinka?
- Hvorfor tror I, det er vigtigt for ham og hans familie at lære xinka-sproget igen?
- Juan Carlos vil gerne være Spiderman eller præsident for sit område, når han bliver stor. Hvad vil I gerne være, når I bliver store?

Leg med Juan Carlos og vennerne

I Juan Carlos' skole leger han og kammeraterne i frikvarteret. De leger "trække løg" og "statuen af Margil." Juan Carlos kan også godt lide legen "escondite," der er det samme som blindebuk. Se hvordan de leger i den lille video, og hent pdf'en med vejledning til alle legene på denne side: <https://heleverdeniskole.dk/lege-spil-og-chamusca/>

Juan Carlos i den varme stol

Når I har læst historien om Juan Carlos, ved I mange forskellige ting om ham. Men der er også meget, I ikke ved. Sæt Juan Carlos i "den varme stol", og stil ham gode spørgsmål.

- Eleverne skal parvis forberede 3 gode spørgsmål til Juan Carlos om noget, de ikke ved om ham i forvejen.
- Gennemfør et par runder med en lille håndfuld elever i den varme stol. Det er vigtigt, at eleven i den varme stol forsøger at leve sig ind i Juan Carlos' historie så godt som muligt.

Når I er færdige med den varme stol, kan I samle op på elevernes spørgsmål og svar i klassen. Derefter kan eleverne skrive et ekstra afsnit af Juan Carlos' historie eller lave en tegning, som fortæller om den vigtigste oplysning, de fik i *den varme stol*. Opgaven kan laves alene, i makkerpar eller i mindre grupper.

Lav mad fra Guatemala

Juan Carlos' mor laver tortillas og stegt kylling. Det er hans livret. Han vil hellere have dét end kage til sin fødselsdag. På hjemmesiden kan I finde opskrifter på tortillas med kylling og flere andre lækre retter, som børnene fra LæseRaketten spiser. I kan læse lom, hvad man spiser og dyrker i Guatemala og finde opskrifterne her:

<https://heleverdeniskole.dk/mad-og-opskrifter/>

Xinka-folket - hvorfor er det vigtigt at kende sine rødder?

Juan Carlos' forældre synes, det er vigtigt, at Juan Carlos kender sine rødder og sit folks historie. Hans bedsteforældre kan stadig tale xinka, men hans forældre kan ikke. Juan Carlos er ved at lære det i skolen. Han er glad for sin bog om xinka-folket. Der er både digte, sange og historier i den.

Lad dine elever læse om xinka-folket på hjemmesiden, høre en xinka-sang og se en af deres særlige danse - eller læs sammen: <https://heleverdeniskole.dk/xinka-folket/>

Tal sammen i klassen om:

- Hvad er oprindelige folk i Guatemala? (svar: de mennesker, der boede der før Spanierne kom dertil i 1524)
- Hvorfor er det vigtig for Juan Carlos og hans familie at vide, hvor de kommer fra?
- Hvad betyder naturen for xinka-folket?

- Hvorfor er det vigtigt for dem at kunne tale xinka?
- Kender eleverne deres egne bedsteforældre? Eller oldeforældre?
- Har deres familie nogle særlige traditioner, historier, sange eller andet, som er vigtige for dem?

Minen og xinka-folkets fremtid - Juan Carlos kommer i radioen

En dag kommer en journalist til Juan Carlos' landsby. Hun vil gerne lave interviews med børn og unge, som har en mening om den forurening, der kommer fra minen. Juan Carlos og hans familie er med i den fredelige modstand mod minen. Han ved, det er vigtigt at passe på naturen og bjergene. Det vil han gerne fortælle om i radioen.

Læs om sølvminen i LæseRaketten på side 9-10. Læs også artiklerne på hjemmesiden. Eleverne kan læse sammen, eller I kan læse i fællesskab i klassen:

<https://heleverdeniskole.dk/soelvminen/>

<https://heleverdeniskole.dk/natur-og-landskaber/>

Lad eleverne arbejde sammen to og to. De forbereder spørgsmål og svar om minen og xinka-folkets land sammen. Eleverne kan skiftes til at være journalist og Juan Carlos. Optag interviewet med en mobiltelefon.

Afspil deres interviews i klassen. Enten for alle - eller hvis der er for mange, så lad eleverne fremlægge deres interviews for 2-3 andre grupper.

I skole med Juan Carlos

I historien om Juan Carlos er vi med ham i skole. 3. klasse får undervisning sammen med 2. klasse. De går i skole om formiddagen. Om eftermiddagen har de ældste elever timer.

- Tal med eleverne om det, og om hvad de ellers ved om Juan Carlos og skolen fra historien. Bagefter kan I se filmen om LæseRaketten's børn og deres skoler:
<https://heleverdeniskole.dk/tag-med-i-skole-i-guatemala/>
- Tal med eleverne om Juan Carlos' skole og deres egen. I kan for eksempel tale om:
 - Hvad synes Juan Carlos mon om at gå i skole?
 - Hvorfor er det vigtigt at gå i skole?
 - Hvad er en god skole?
 - Hvad er godt ved jeres skole, og hvad kunne blive bedre?
 - Hvad ligner, og hvad er forskelligt i Juan Carlos skole og elevernes skole?

- Hvad tænker eleverne om, at nogle børn i verden ikke kommer i skole eller ikke lærer nok i skolen?

Læs højt om verdensmål 4 <https://heleverdeniskole.dk/maal-4-kvalitetsuddannelse/> og tal i klassen om, hvad uddannelse af god kvalitet betyder. I kan lave en brainstorm i klassen over, hvad en god skole er. Mange børn i verden mangler nødvendige ting for at få en god skolegang – både bøger, hæfter og blyanter, men også mad, vand, hjælp til lektier, en god lærer, gode venner, tryghed og meget mere. Alt det, vi har brug for, og det vi har med os i rygsækken.

I grupper skal eleverne "fylde en rygsæk" ved at blive enige om de 10 vigtigste ting for en god skolegang. På denne side kan du printe en skabelon af en rygsæk, som de kan skrive eller tegne deres 10 ting ind på: <https://heleverdeniskole.dk/aktionsugen-2025/>

Send jeres rygsække eller fotos af dem til Oxfam. Så er I være med til at minde politikerne om deres løfter med verdensmål 4 – vi tager det hele med til politikerne på Aktionsdagen.

Spil dyrelotteri på xinka

I Juan Carlos' skole taler de spansk. Men eleverne lærer også sproget xinka, som er det sprog, deres folk oprindeligt har talt. I LæseRaketten spiller 2. og 3. klasse dyrelotteri på xinka. Det kan I prøve. Print spilleplader til hele klassen i bilag 1 (eleverne kan være sammen i par eller grupper ligesom i bogen) og print et sæt brikkerne i bilag 2. I finder en oversættelse i bilag 3. Bed eleverne finde ting i klassen, i deres penalthus eller små sten udenfor, som de kan bruge til at lægge på pladen, når deres dyr er råbt op. Læreren trækker en brik og råber op på xinka. Gruppe, der først har fået en hel plade, vinder.

Skriv et postkort til Juan Carlos

Lad eleverne tegne og skrive en hilsen til Juan Carlos. De kan skrive om sig selv, og hvad de kan lide at lave. De kan også skrive om, hvordan det er at læse om Juan Carlos i LæseRaketten. For at Juan Carlos kan forstå det, kan de skrive på engelsk eller spansk. Find mere information og spanske glosser her: <https://heleverdeniskole.dk/send-post-til-guatemala/>. Send det hele til Hele Verden i Skole, så sørger vi for, at Juan Carlos får det.

I 2024 kunne I sende post til børnene fra LæseRaketten om Kenya. Maximilla og Brian har begge modtaget jeres post med stor glæde. Det kan I se billeder af og læse mere om på hjemmesiden. I kan også finde fire breve, som Maximilla og hendes venner har skrevet på engelsk til alle de børn, der sendte dem post. Print dem ud og lad dine elever høre nyt direkte fra Maximilla i Kenya her: <https://heleverdeniskole.dk/post-til-maximilla-og-brian/>

Digitale opgaver til Juan Carlos i Book Creator eller Bookii

I den digitale bogskabelon til Book Creator og Bookii findes disse opgaver på:

Side 8-9: Her skal I møde Juan Carlos: Eleverne læser en kort tekst om Juan Carlos.

Side 10-11: Video med Juan Carlos: Eleverne ser et videoportræt med Juan Carlos.

Side 12-13: Sølvminen: Eleverne læser om sølvminen, og om at Juan Carlos's familie holder vagt. Eleverne skal tegne en tegning.

Side 14-17: Med Juan Carlos i skole: Eleverne læser om Juan Carlos' skole og undervisning i xinka-sprog og -kultur. Eleverne skal fortælle, hvilke sprog de selv, eller nogen de kender, kan snakke, og hvilke ord de kan på andre sprog. Der anvendes lyd i opgaven. De skal læse om verdensmål 4, reflektere over deres egen drømmeskole med fokus på læring og adgang til skole. De skal tegne og beskrive skolen med tekst eller lyd.

Side 18-19: Leg med Juan Carlos: Eleverne ser en video om lege i Guatemala. De skal fortælle om guatemalanske og danske, de selv kan lide vha. lyd og billeder.

Side 20-21: Læs med Juan Carlos: Eleverne læser om Juan Carlos' yndlingsbog. De skal derefter fortælle om deres egen yndlingsbog. Opgaven anvender lyd og billeder.

Side 22-23: Det store ønske: Eleverne skal reflektere over store ønsker, og hvad deres eget store ønske er. De skal tegne deres ønske og tage billede af det.

Side 24-25: Juan Carlos hjælper til: Eleverne læser om Juan Carlos' pligter derhjemme. Med billeder og lydoptagelser skal de fortælle om deres egne pligter.

Side 26-29: Mangel på vand: Eleverne læser om vandmangel på grund af forurening og manglende regn. De skal reflektere over, hvad de selv bruger vand til. Opgaven anvender tegninger, billeder og optaget lyd. De skal læse om verdensmål 6 om rent vand og sanitet og skrive om, hvilke aktiviteter Juan Carlos laver, der kræver adgang til rent vand.

Side 30-33: Postkort fra og til Juan Carlos: Eleverne læser først et postkort fra Juan Carlos. Efterfølgende skal de lave et postkort til Juan Carlos. De kan bruge billeder, tekst og tegning. I kan efterfølgende lave fysiske postkort og sende dem til Juan Carlos.

Side 34-37: Jeg hedder Juan Carlos: Eleverne læser om Juan Carlos, hans yndlingsfag, klasse osv. De skriver derefter om sig selv i samme kategorier og indsætter billede.

Side 26-27: Test din viden om Juan Carlos: Eleverne kan tage en lille quiz online med 10 spørgsmål om Juan Carlos.

Find vejledning og digitale opgaver her: <https://heleverdeniskole.dk/skoletube-2025/>

Løs escape room med Juan Carlos

Lad dine elever prøve vores escape-room, hvor de skal løse matematikopgaver sammen med Juan Carlos, der handler om miljøet, hans hverdag, skole og fritid. Eleverne skal gå på opdagelse i 360-graders-fotos og gennemføre tre niveauer.

Find vejledning til læreren med oversigt over opgaverne samt link, hvorfra eleverne tilgår Juan Carlos' escape-room: <https://heleverdeniskole.dk/loes-escape-rooms/>

Det er en god idé at have papir til at notere opgaveløsningerne på undervejs.

Tegneserier i Pixton på Skoletube

I tegneserieværktøjet Pixton på Skoletube kan eleverne arbejde med LæseRaketten's tekster. Vi har lavet skabeloner klar til hver portræthistorie, så I let kan komme i gang. I hver skabelon findes barnet lavet som en karakter, så I hurtigt kan komme i gang med arbejdet. Lad eleverne være kreative og digte små historier og fortællinger om børnenes liv med udgangspunkt i de beskrivelser, I finder i LæseRaketten.

Skabelonerne kan tilgås her: <https://heleverdeniskole.dk/lav-tegneserier-om-guatemala/>

Opgaver til ”Ixchel og Livets Træ”

Læs eller lyt og genfortæl historien

Lad eleverne læse historien i LæseRaketten – læs selv eller i makkerpar. Historien kan også læses højt for hele klassen, eller eleverne kan lytte til historien i online-versionen: <https://heleverdeniskole.dk/laeseraketten-i-guatemala-2025/>.

Hjælp hinanden med at genfortælle historien i klassen. Hvis der var noget, eleverne ikke forstod eller undrede sig over, så skriv det ned og vend tilbage til det, når I har arbejdet med historien.

Ned i teksten

Skriv ordene ”Ixchel, Luz, Bedstemor og Livets Træ” på tavlen. Lad eleverne lave ordkort (se bilag 4), der passer til de 4 ord. Det kan være udseende, væremåde, styrker/svagheder.

- Eleverne skal finde et eksempel i tekst eller billeder på deres ordkort. Ordkort og eksempler kan eventuelt laves i mindre grupper.
- Sæt ordkortene op på tavlen under hver kategori.
- Eleverne fremlægger deres eksempler fra tekst og billeder.
- Diskuter forskelle og ligheder i elevernes ordkort og eksempler.

Ixchel og Luz er venner. Find eksempler i teksten på venskabet. Hvordan kan de kommunikere, når de er et menneske og en fugl? Og hvordan hjælper de hinanden?

I historien skal Ixchel og Luz redde en såret jaguar-unge. De søger hjælp hos Bedstemor. Se s. 24 og tal om Bedstemors ord i klassen. På s. 27 står der mere om Livets Træ og magi. Tal i klassen om ordet ”magi.” Kender eleverne andre historier om magi? (Eksempler kunne være julekalenderen om Tinka eller Harry Potter)

Historiens billeder

Hvad synes eleverne om billederne? Passer de til historien? Hvorfor/hvorfor ikke?

Lav en ekstra tegning til historien.

Det kunne være: 1. Hvordan ser familiens hus ud? (s. 25 viser en lille del) eller 2. Hvordan blev jaguarungen såret?

Lad dem skrive en kort tekst til tegningen.

Historiens slutning

Lad eleverne fortælle historiens slutning med deres egne ord. Hvordan lykkedes det at redde den lille jaguar-unge – hvad skulle der til?

Er det en realistisk fortælling eller en fantasi-historie? (Hvis I som lærere gerne vil tale om myter, så har vi lavet en note om den genre. Se bilag 5)

Har eleverne et bud på, hvad forfatterens budskab er? Det kunne fx være: skrive en god historie, tro på gud, tro på egne kræfter, man kan meget i fællesskab, være hjælpsom...

Lav dukketeater

Del eleverne op i grupper på 3-5 personer, som laver hver deres teaterstykke.

Lav stangdukker af historiens 'personer' – Ixchel, Luz, Bedstemor, jaguarungen, Livets Træ. Mal nogle flotte baggrundsbilleder, der passer til historien

Spil historien som dukketeater for hinanden og måske for andre.

Hvis I vil vide mere

Ixchel og hendes familie bor i regnskoven, hvor hun møder en jaguarunge.

Læs mere om regnskoven og Guatemalas landskaber her:

<https://heleverdeniskole.dk/natur-og-landskaber/>

Læs mere om jaguaren og fuglen quetzal (som Luz er) her:

<https://heleverdeniskole.dk/dyr-i-guatemala/>

Og farvelæg tegningen af jaguaren og quetzalen:

https://heleverdeniskole.dk/sites/default/files/file-attachments/Farvelaeg_en_jaguar.pdf

og

https://heleverdeniskole.dk/sites/default/files/file-attachments/Farvelaeg_en_quetzal.pdf

Juan Carlos og historien om Ixchel og Livets Træ

Hvis eleverne ikke allerede har læst portrættet af Juan Carlos i LæseRaketten, så lad eleverne læse det nu, eller læs det højt i klassen.

Juan Carlos hører til xinka-folket, og Ixchels bedstemor fortæller om maya-folk (guder og livets træ). Xinka og maya er nogle af Guatemalas oprindelige folk. Hvis I vil vide mere om dem, kan I læse med her: <https://heleverdeniskole.dk/guatemalas-folk/>

På s. 14 og 16 i LæseRaketten siger Juan Carlos noget om jorden, Moder Jord og hellige steder. Hvad fortæller han?

Hvad betyder naturen for ham? Og hvad er Moder Jord?

I historien om Ixchel hører vi om regnskoven, jaguaren og Livets Træ.

Snak i klassen om ligheder og forskelle på de to beskrivelser.

Tror eleverne, at Livets Træ og xinka-folkets hellige steder i bjergene er det samme? Hvorfor/hvorfor ikke?

Digitale opgaver til "Ixchel og Livets Træ"

Opgaverne til *Ixchel og Livets Træ* i den digitale bogskabelon er en tegneserieskabelon målrettet indskolingen, hvor eleverne skal genfortælle historien som en multimodal tegneserie - med traditionel tekst, talebobler og tankebobler samt med lydeffekter.

I den digitale bogskabelon til Book Creator og Bookii er følgende opgaver:

Side 40-51: Ixchel og Livets Træ: Eleverne læser historien.

Side 52-54: Genfortæl historien: Eleverne skal genfortælle historien med lydfiler i bogskabelonen til hvert billede. Illustrationerne fra LæseRaketten er indsat og hjælper eleverne til at huske handlingen. Opgaven løses mundtligt i klassen eller laves i grupper.

Side 56-57: Digt videre på historien: Eleverne skal digte videre på historien. Der lægges op til, at eleverne laver tegninger af handlingsforløbet. Tegningerne indsættes i bogen. Efterfølgende skal eleverne anvende tekst eller lyd til at supplere fortællingen med.

Find vejledning og digitale opgaver her: <https://heleverdeniskole.dk/skoletube-2025/>